

การพัฒนาตัวบ่งชี้มาตรการป้องกันการแพร่ระบาดไวรัส COVID-19 และการสร้าง
กระบวนการมีส่วนร่วมเพื่อการป้องกันหลังการแพร่ระบาดไวรัส COVID-19
ในตลาดสด เขตเทศบาลนครนครสวรรค์

Developing Indicators on Measures to Prevent the Outbreak of Covid-19
and Creating a Participatory Process for Prevention after the Outbreak of
Covid-19 in the Fresh Markets, Nakhon Sawan Municipality

กฤษณะ ดาราเรือง¹

Kritsana Dararuang

Received: August 15, 2022

Revised: September 11, 2023

Accepted: September 12, 2023

บทคัดย่อ

บทความวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการปฏิบัติตามมาตรการป้องกันการแพร่ระบาดไวรัส COVID-19 ในตลาดสด เขตเทศบาลนครนครสวรรค์ 2) วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันตัวบ่งชี้มาตรการป้องกันการแพร่ระบาดไวรัส COVID-19 ในตลาดสด ที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และ 3) สร้างกระบวนการมีส่วนร่วมในการป้องกันการแพร่ระบาดไวรัส COVID-19 ในตลาดสด เขตเทศบาลนครนครสวรรค์ เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี โดยการวิจัยเชิงปริมาณเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชนผู้ใช้บริการตลาดสดในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จำนวน 385 คน และการวิจัยเชิงคุณภาพโดยจัดสนทนากลุ่ม จำนวน 12 คน สถิติวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน ผลการศึกษา พบว่า 1) การปฏิบัติตามมาตรการป้องกันการแพร่ระบาดไวรัส COVID-19 ในตลาดสด ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) ตัวบ่งชี้มาตรการป้องกันการแพร่ระบาดไวรัส COVID-19 ในตลาดสด ซึ่งประกอบด้วย ด้านการคัด

¹ มหาวิทยาลัยเจ้าพระยา; Chaopraya University

กรอง ด้านการกำหนดทางเข้า-ออก ด้านการสวมหน้ากากอนามัย ด้านการบริการเจลแอลกอฮอล์/จุดล้างมือ ด้านการทำความสะอาดบริเวณพื้นตลาด ด้านการเว้นระยะห่าง ด้านสภาพแวดล้อมในตลาด และด้านการสื่อสารประชาสัมพันธ์ มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์โดยพิจารณาจากค่าสัดส่วน Chi-square/df = 1.28 ซึ่งไม่เกิน 2 และ Chi-square ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ (P-value = 0.1871) RMSEA = 0.050 ซึ่งเกณฑ์กำหนดไว้น้อยกว่า 0.100 และมีค่าอำนาจพยากรณ์ประกอบ > 0.60 ทุกตัวแปร และ 3) การสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมในการป้องกันการแพร่ระบาดไวรัส COVID-19 ในตลาดสด ประกอบด้วย (1) การมีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรการ และแผนป้องกันการแพร่ระบาดไวรัส COVID-19 ร่วมกับผู้แทนผู้ประกอบการร้านค้า (2) การสื่อสาร และจัดกิจกรรมการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความเข้าใจและการปฏิบัติตามมาตรการป้องกันการแพร่ระบาดไวรัส COVID-19 (3) การสุ่มตรวจ ATK ผู้ประกอบการร้านค้าในตลาด และ (4) การประชาสัมพันธ์ความสำเร็จของมาตรการป้องกันการแพร่ระบาดไวรัส COVID-19 เพื่อสร้างความมั่นใจแก่ผู้รับบริการ

คำสำคัญ: โควิด-19, มาตรการป้องกันหลังการแพร่ระบาด, ตลาดสด

Abstract

The objectives of this research article were 1) to study the conditions of compliance with measures to prevent the Outbreak of Covid-19 in fresh markets, Nakhon Sawan Municipality; 2) to analyze confirmatory factor of indicators on measures to prevent the Outbreak of Covid-19 in fresh markets that were developed with empirical data; and 3) to create a participatory process to prevent the Outbreak of Covid-19 in fresh markets, Nakhon Sawan Municipality. It was a mixed methods research. For quantitative research, data were collected from a sample group of 385 people who used fresh market services in Nakhon Sawan Municipality and in terms of qualitative research, group discussions of 12 people were organized. Statistics for analyzing the data were mean, standard deviation and confirmatory factor analysis. The results of the study found that 1) compliance with measures to prevent the Outbreak of Covid-19, overall was at a high level; 2) indicators on measures to prevent the Outbreak of Covid-19 in fresh markets, which consisted of screening aspect,

determination of entrances and exits aspect, wearing a mask aspect, alcohol gel service/hand washing station aspect, cleaning of the market floor aspect, distance aspect, environment in the market aspect, and public relations communications aspect. It was consistent with empirical data based on proportional values, Chi-square/df = 1.28 which was not more than 2 and Chi-square was not statistically significant (P-value = 0.1871) RMSEA = 0.050 which the criteria set was less than 0.100 and had component weight values > 0.60 for every variable; and 3) creating a participatory process to prevent the Outbreak of Covid-19 in fresh markets consisted of (1) participation in setting measures and plans to prevent the Outbreak of Covid-19 together with representatives of store operators, (2) communication and organizing public relations activities to create understanding and compliance with measures to prevent the Outbreak of Covid-19, (3) randomly inspection ATK for store operators in the markets and (4) publicizing the success of measures to prevent the Outbreak of Covid-19 to build confidence for service recipients.

Keywords: COVID-19, Post-Epidemic Prevention Measures, Fresh Market

บทนำ

จากจุดเริ่มต้นของสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) เมื่อเดือนธันวาคม พ.ศ. 2562 ครั้งแรก ณ นครอู่ฮั่น มณฑลหูเป่ย์ ประเทศจีน โดยองค์การอนามัยโลกได้ประกาศภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุขระหว่างประเทศ ในวันที่ 30 มกราคม พ.ศ. 2563 โดยมีผู้ติดเชื้อยืนยันมากกว่า 158,980,250 คน ใน 213 ประเทศ และมีผู้เสียชีวิตมากกว่า 3,307,139 คน ซึ่งมีลักษณะของการแพร่เชื้อจากละอองเสมหะจากการไอ การสัมผัสเชื้อ โดยผู้ติดเชื้อจะมีอาการที่พบโดยส่วนใหญ่ ได้แก่ มีไข้ ไอ และหายใจลำบาก อาจรวมไปถึงปอดบวม และกลุ่มอาการหายใจลำบากเฉียบพลัน (กฤษฎา บุญชัย, 2563) สำหรับประเทศไทย การระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 มีรายงานว่าในวันที่ 12 มกราคม พ.ศ. 2563 พบผู้ป่วยหญิงจากเมืองอู่ฮั่น ประเทศจีน ติดเชื้อโควิด-19 ในไทยคนแรก โดยกระทรวงสาธารณสุขประกาศเมื่อวันที่ 12 มกราคม พ.ศ. 2563 ว่าพบนักท่องเที่ยวหญิงวัย 61 ปี สัญชาติจีน ซึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ที่เมืองอู่ฮั่น ประเทศจีน ติดเชื้อโควิด-19 ซึ่งนับว่าเป็นการพบผู้ติดเชื้อคนแรกนอกประเทศจีน เมื่อทราบผลดังกล่าว ศูนย์ปฏิบัติการภาวะ

ฉุกเฉิน กรมควบคุมโรคได้ติดตามอาการผู้สัมผัสความเสี่ยงสูง 40 คน และรวบรวมข้อมูลสำหรับติดตามผู้สัมผัสความเสี่ยงต่ำอีก 145 คน ต่อมาในวันที่ 31 มกราคม ชายไทยวัย 50 ปี ซึ่งขับแท็กซี่ในกรุงเทพมหานคร ได้รับผลตรวจว่าติดเชื้อโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ เพราะก่อนหน้านี้ได้รับผู้โดยสารชาวจีนจากเมืองอู่ฮั่นซึ่งมีอาการป่วยไปส่งโรงพยาบาล โดยคนขับแท็กซี่ได้เข้ารักษาตัวที่สถาบันบำราศนราดูร และหายป่วยในวันที่ 5 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2563 (รัฐกุล เสนารา และคณะ, 2564)

ต่อมาในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2563 มีผู้ป่วยยืนยัน 40 รายเมื่อ และเพิ่มขึ้นมากในกลางเดือนมีนาคม พ.ศ. 2563 ซึ่งมีการระบุสาเหตุจากกลุ่มการแพร่เชื้อจากหลายกลุ่ม ซึ่งกลุ่มใหญ่สุดเกิดขึ้นในการแข่งขันชกมวยไทย ณ สนามมวยเวทีลุมพินี เมื่อวันที่ 6 มีนาคม พ.ศ. 2563 ผู้ป่วยยืนยันแล้วเพิ่มเกิน 100 คนต่อวัน ในอีก 1 สัปดาห์ต่อมา การตอบสนองของรัฐบาลต่อการระบาดเริ่มจากการคัดกรองและการติดตามการสัมผัส มีการคัดกรองโควิดตามท่าอากาศยานนานาชาติ ตลอดจนที่โรงพยาบาลสำหรับผู้ป่วยที่มีประวัติเดินทางหรือสัมผัส มีการสอบสวนโรคกรณีที่เกิดกลุ่มการระบาด กระทรวงศึกษาธิการเน้นการเฝ้าระวังตนเอง การรักษาความสะอาดโดยเฉพาะการล้างมือ และการเลี่ยงฝูงชน หรือใส่หน้ากากอนามัยแทน และสำหรับบุคคลที่เดินทางมาจากประเทศเสี่ยงสูงจะได้รับคำแนะนำให้กักตนเอง แต่ยังไม่มีการจำกัดการเดินทางจนวันที่ 5 มีนาคม พ.ศ. 2563 และวันที่ 19 มีนาคม พ.ศ. 2563 มีประกาศเพิ่มเติมให้ต้องมีเอกสารการแพทย์รับรองการเดินทางระหว่างประเทศและคนต่างด้าวต้องมีประกันสุขภาพ ปลายเดือนมีนาคม พ.ศ. 2563 สถานที่สาธารณะและธุรกิจห้างร้านได้รับคำสั่งให้ปิดในกรุงเทพมหานคร และอีกหลายจังหวัด และการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินมีผลวันที่ 26 มีนาคม พ.ศ. 2563 และมีประกาศห้ามออกนอกเคหาสถานยามวิกาล ตั้งแต่คืนวันที่ 3 เมษายน พ.ศ. 2563 พระราชกำหนดสถานการณ์ฉุกเฉินยังสั่งงดจำหน่ายสุราชั่วคราวและให้ประชาชนชะลอการเดินทางข้ามจังหวัด (กฤษฎา ฉิมพลีวัฒน์, 2565)

สำหรับพื้นที่ตลาดสด ตลาดนัด ตลาดน้ำ ตลาดค้าปลีก/ส่ง กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข ได้กำหนดแนวปฏิบัติด้านสาธารณสุขเพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ในวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2563 เพื่อเป็นแนวปฏิบัติ ประกอบด้วย 1) การกำหนดให้มีทางเข้า-ออก การคัดกรองโดยพนักงาน เจ้าหน้าที่ และผู้ให้บริการ พร้อมทำสัญลักษณ์ให้กับผู้ที่ผ่านการคัดกรอง 2) มาตรการให้ผู้ค้าและผู้ให้บริการต้องสวมหน้ากากผ้าหรือหน้ากากอนามัยตลอดเวลาที่ใช้บริการ 3) มาตรการเว้นระยะห่างระหว่างบุคคล แฉกค้ำ โต๊ะและที่นั่งรับประทานอาหาร การเลือกซื้อสินค้าและชำระเงิน อย่างน้อย 1 เมตร รวมถึงมาตรการเพื่อลดความแออัด เช่น ระยะเวลาใช้บริการ จำนวนคนต่อพื้นที่ 4) จัดให้มีที่ล้างมือด้วยสบู่ หรือเจลแอลกอฮอล์ ให้บริการแก่ผู้ค้าและผู้ซื้ออย่างเพียงพอ 5) การทำความสะอาดบริเวณพื้นตลาด แฉก

จำหน่ายอาหารสดหรือแผงชำแหละเนื้อสัตว์สดด้วยน้ำยาทำความสะอาดหรือน้ำยาฆ่าเชื้อเป็นประจำทุกวัน และทำความสะอาดตลาดตามหลักการสุขาภิบาลอย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง 6) การทำความสะอาดห้องน้ำ ห้องส้วมที่ให้บริการ โดยเน้นบริเวณจุดเสี่ยง 7) จัดให้มีภาชนะรองรับขยะที่มีฝาปิดไว้ภายในบริเวณตลาด และเก็บรวบรวมขยะไว้ยังที่พักขยะรวมของตลาดทุกวัน และส่งไปกำจัดอย่างถูกต้อง 8) จัดสภาพแวดล้อมในตลาดเพื่อความสะดวกผู้ซื้อและลดระยะเวลาใช้บริการตลาด เช่น จัดให้มีการระบายอากาศที่เหมาะสม จัดทำผังแสดงโซนการจำหน่ายสินค้า เป็นต้น และ 9) สื่อสารและประชาสัมพันธ์ ให้ความรู้ในการป้องกันโรคติดเชื้อโคโรนาตามช่องทางต่าง ๆ และสำหรับพื้นที่ควบคุมสูงสุดและเข้มงวดที่มีสถานการณ์ความรุนแรงในพื้นที่ กรมอนามัยยังได้กำหนดมาตรการเข้มข้นเพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติสำหรับ “ตลาด” โดยมาตรการด้านสิ่งแวดล้อมประกอบด้วย 1) ให้ผู้ประกอบการตลาดจัดพนักงานควบคุมทางเข้า-ออก คัดกรองอุณหภูมิอย่างเข้มข้น และจำกัดจำนวนผู้ใช้บริการให้เหมาะสม 2) ล้างแผงอาหารสดและพื้นตลาดทุกวัน และล้างตลาดตามหลักสุขาภิบาลสัปดาห์ละ 1 ครั้ง 3) ทำความสะอาดห้องน้ำ จุดสัมผัสร่วม พื้นที่ส่วนกลาง พื้นตลาด แผงค้า และจัดสภาพแวดล้อมให้สะอาด ให้ทำความสะอาดจุดที่มีการสัมผัสร่วม โดยเน้นบริเวณจุดเสี่ยง ให้ทำความสะอาดทุก 1 ชั่วโมง 4) ให้ผู้ประกอบการตลาดจัดจุดบริการล้างมือหรือเจลแอลกอฮอล์ให้เพียงพอ 5) จัดทำแผนเผชิญเหตุ เตรียมสถานที่แยกกักหรือกักกัน เมื่อพบผู้ติดเชื้อหรือผู้ที่มีผลตรวจเป็นบวก 6) ในกรณีที่ตลาดมีบริเวณสำหรับนั่งรับประทานอาหาร ให้จัดที่นั่งเว้นระยะห่าง 1-2 เมตร 7) จัดสภาพแวดล้อมในตลาดให้เป็นระเบียบ ไม่วางของสูงจนปิดกั้นการระบายอากาศ และจัดให้มีการระบายอากาศที่เพียงพอ และ 8) ให้ผู้ประกอบการตลาดประเมินด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมผ่านระบบ Thai Stop COVID+ ทุก 14 วัน (กรมอนามัย, 2563)

สถานการณ์การแพร่ระบาดของจังหวัดนครสวรรค์มีการพบผู้ติดเชื้อครั้งแรกในเดือนพฤษภาคม 2563 จำนวน 9 ราย ไม่พบผู้เสียชีวิต และพบผู้ติดเชื้อเพิ่มขึ้นในเดือนธันวาคม 2563 จำนวน 6 ราย ซึ่งเชื่อมโยงกับตลาดค้ากุ้งจังหวัดสมุทรสาคร และการเสียชีวิตของผู้ติดเชื้อรายแรกเมื่อวันที่ 23 เมษายน 2564 ส่งผลให้จังหวัดนครสวรรค์ และหน่วยงานต่าง ๆ ได้ออกมาตรการป้องกันอย่างเข้มข้นโดยเฉพาะพื้นที่สาธารณะ โดยมีกำหนดมาตรการควบคุมและปิดสถานที่เสี่ยงต่อการแพร่ระบาด มาตรการควบคุมการแพร่ระบาด การกำหนดจุด เข้า-ออก ช่องทางเดียว การตรวจวัดอุณหภูมิและสแกนแอปพลิเคชันไทยชนะเพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 แต่อย่างไรก็ตามสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ยังคงลุกลามอย่างต่อเนื่องและขยายวงกว้างในหลายพื้นที่ของจังหวัดนครสวรรค์ โดยเฉพาะในพื้นที่ตลาดสดได้มีการกำหนดให้ผู้ที่เข้ามาใช้บริการเข้าและออกช่องทางเดียว จุดเข้าออกมีเจ้าหน้าที่ดูแลพร้อมกำชับ

ให้ผู้มาใช้บริการสวมหน้ากากอนามัย การตรวจวัดอุณหภูมิของร่างกาย จุดล้างมือ จุดบริการเจล แอลกอฮอล์ การลงทะเบียนผ่านแอปพลิเคชันไทยชนะก่อนเข้าตลาด รวมทั้งการจัดเจ้าหน้าที่เดินสังเกตการณ์ภายในตลาดเพื่อคอยเตือนทั้งผู้ค้าและผู้มาซื้อของให้ทำตามกฎระเบียบของตลาดเพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 และสร้างความเชื่อมั่นให้กับลูกค้าผู้มาใช้บริการคนอื่น ๆ นอกจากนี้ เจ้าหน้าที่สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครสวรรค์ โรงพยาบาลสวรรค์ประชารักษ์ และเจ้าหน้าที่สำนักการสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมเทศบาลนครนครสวรรค์ ได้มีการลงพื้นที่สุ่มตรวจหาเชื้อไวรัส COVID-19 ให้กับพ่อค้า-แม่ค้า ในตลาดสดเทศบาลนครนครสวรรค์ เพื่อเป็นการเฝ้าระวังและป้องกันตามมติของคณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัดนครสวรรค์ มีการเชิญตัวแทนผู้ประกอบการตลาดในพื้นที่เขตเทศบาลนครนครสวรรค์ร่วมประชุมชี้แจงขั้นตอนการดำเนินการสุ่มตรวจหาเชื้อไวรัส COVID-19 แก่กลุ่มพ่อค้า-แม่ค้า ตลอดจนกำชับมาตรการป้องกันภายในบริเวณตลาดเพื่อเป็นการป้องกันเฝ้าระวังการระบาดของโรคในพื้นที่จังหวัดนครสวรรค์ ซึ่งปัจจุบันถึงแม้ว่าสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 จะบรรเทาเบาบางลงอย่างต่อเนื่องแต่ก็สถานการณ์การแพร่ระบาดก็ยังคงไม่หมดไปและยังคงมีการพบผู้ติดเชื้อเป็นระยะ (สำนักงานสถิติจังหวัดนครสวรรค์, 2564)

ตลาด หรือ ตลาดสด เป็นแหล่งรวมตัวของผู้ประกอบการ พ่อค้า แม่ค้า และผู้ให้บริการ ตลอดจนเป็นพื้นที่สาธารณะที่มีคนจากหลากหลายมาใช้งานร่วมกัน และยังคงเป็นสถานที่ที่มีความเสี่ยงต่อการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ได้ถึงแม้ว่าสถานการณ์จะคลี่คลายแต่ก็ยังคงไม่หยุดการแพร่ระบาดทั้งในปัจจุบันและอนาคต จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าวข้างต้น จึงทำการศึกษาพัฒนาตัวบ่งชี้มาตรการป้องกันการแพร่ระบาดไวรัส COVID-19 ตลอดจนการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมเพื่อการป้องกันการแพร่ระบาดไวรัส COVID-19 ในตลาดสด เขตเทศบาลนครนครสวรรค์ ซึ่งผลของการศึกษาวิจัยครั้งนี้จะสามารถนำไปสู่การวางแผนและการปฏิบัติตามมาตรการป้องกันการแพร่ระบาดไวรัส COVID-19 ในตลาดสดและนำมาซึ่งการสร้าง ความมั่นใจในความปลอดภัยของผู้บริโภคในการใช้บริการตลาดสดอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพการปฏิบัติตามมาตรการป้องกันการแพร่ระบาดไวรัส COVID-19 ในตลาดสด เขตเทศบาลนครนครสวรรค์
2. เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันตัวบ่งชี้มาตรการป้องกันการแพร่ระบาดไวรัส COVID-19 ในตลาดสด ที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์

3. เพื่อสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมในการป้องกันการแพร่ระบาดของไวรัส COVID-19 ในตลาดสด เขตเทศบาลนครนครสวรรค์

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Methods Research) โดยเริ่มจากการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และตามด้วยวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ ประชาชนทั่วไปผู้ใช้บริการตลาดสดในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 385 คน จากตารางการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie, R. V. & Morgan, D. W., 1970) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ซึ่งสามารถแทนจำนวนประชากรได้ตั้งแต่ 100,000 คนขึ้นไป และดำเนินการสุ่มแบบบังเอิญ (Accidence Random Sampling) ตามความเหมาะสมทั้งในด้านความสะดวกของผู้ให้ข้อมูล และความเหมาะสมกับเวลาในการลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูล และกลุ่มเป้าหมายในการจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อการพัฒนาแนวทางการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมในการป้องกันการแพร่ระบาดของไวรัส COVID-19 ในตลาดสด ประกอบด้วย ผู้แทนผู้ประกอบการร้านค้า และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารจัดการตลาดสดในเขตเทศบาลนครสวรรค์ จำนวน 12 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเพื่อการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) และแบบวัดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (5 Rating Scales) ที่ผ่านการตรวจสอบความตรง (Validity) จากทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ได้ค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องของข้อคำถามกับสิ่งที่ต้องการศึกษา (Item Objective Congruence: IOC) ระหว่าง 0.80-1.00 และการทดสอบความเที่ยง (Reliability) โดยนำแบบสอบถามไปลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริง จำนวน 30 คน ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบัค (Cronbach's Alpha Coefficient; α) รวมทั้งฉบับเท่ากับ .983 และการจัดสนทนากลุ่มโดยมีประเด็นการสนทนาเกี่ยวกับแนวทางในการป้องกันการแพร่ระบาดของไวรัส COVID-19 ในตลาดสด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) สำหรับข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการสนทนากลุ่มใช้เทคนิคการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

ตัวบ่งชี้มาตรการป้องกันการแพร่ระบาดไวรัส COVID-19 ในตลาดสดมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

สรุปผลการวิจัย

1. สภาพการปฏิบัติตามมาตรการป้องกันการแพร่ระบาดไวรัส COVID-19 ในตลาดสด เขตเทศบาลนครนครสวรรค์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.44 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการสวมหน้ากากอนามัย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.56 (S.D.=0.61) รองมาคือ ด้านการกำหนดทางเข้า-ออก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.51 (S.D.=0.65) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการบริการเจลแอลกอฮอล์/จุดล้างมือ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.28 (S.D.=0.71) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการปฏิบัติตามมาตรการป้องกันการแพร่ระบาดไวรัส COVID-19 ในตลาดสด เขตเทศบาลนครนครสวรรค์

รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ด้านการคัดกรอง	4.42	0.74	มาก
2. ด้านการกำหนดทางเข้า-ออก	4.51	0.65	มากที่สุด
3. ด้านการสวมหน้ากากอนามัย	4.56	0.61	มากที่สุด
4. ด้านการบริการเจลแอลกอฮอล์/จุดล้างมือ	4.28	0.71	มาก
5. ด้านการทำความสะอาดบริเวณพื้นตลาด	4.43	0.73	มาก
6. ด้านมาตรการเว้นระยะห่าง	4.40	0.75	มาก
7. ด้านสภาพแวดล้อมในตลาด	4.40	0.75	มาก
8. ด้านการสื่อสารประชาสัมพันธ์	4.50	0.69	มาก
รวม	4.44	0.61	มาก

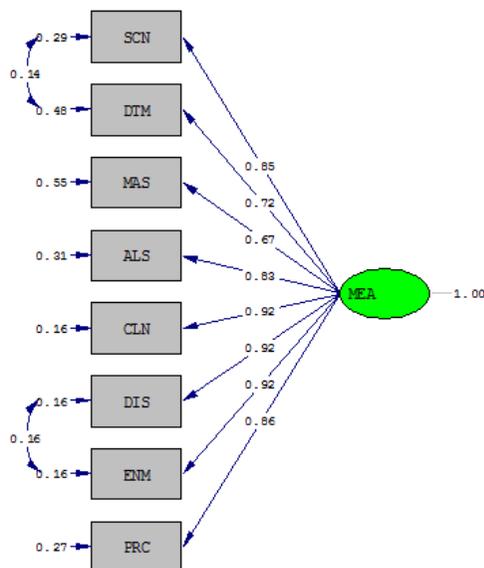
2. วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันตัวบ่งชี้มาตรการป้องกันการแพร่ระบาดไวรัส COVID-19 ในตลาดสด (MEA) ที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่า องค์ประกอบทั้ง 8 ด้านประกอบด้วย ด้านการคัดกรอง (SCN) ด้านการกำหนดทางเข้า-ออก (DTM) ด้านการสวมหน้ากากอนามัย (MAS) ด้านการบริการเจลแอลกอฮอล์/จุดล้างมือ (ALS) ด้านการทำความสะอาดบริเวณพื้นตลาด (CLN) ด้านมาตรการเว้นระยะห่าง (DIS) ด้านสภาพแวดล้อมในตลาด (ENM) และด้านการสื่อสารประชาสัมพันธ์ (PRC) เป็นองค์ประกอบเชิงยืนยัน โดยมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.85, 0.72, 0.67, 0.83, 0.92, 0.92, 0.92 และ 0.86 และเมื่อวิเคราะห์จากค่าดัชนีความสอดคล้องกลมกลืน พบว่า $\text{Chi-square/df} = 1.28$ ($\text{Chi-square} = 23.09$, $\text{df} = 18$) ซึ่งเกณฑ์กำหนดไว้ไม่

เกิน 2, P-value = 0.1871 ที่เกณฑ์ตั้งโมเดลพิจารณาจากค่า Chi-square ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ RMSEA = 0.050 เกณฑ์กำหนดอยู่ที่ 0.100 นอกจากนี้ ยังพบว่า ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) = 0.93 และค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) = 0.95

ตารางที่ 2 แสดงค่าน้ำหนักองค์ประกอบ ความเที่ยงของตัวแปรสังเกตได้ และสัมประสิทธิ์คะแนนองค์ประกอบตัวบ่งชี้มาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของไวรัส COVID-19 ในตลาดสด เขตเทศบาลนครนครสวรรค์

ตัวแปรสังเกตได้	น้ำหนักองค์ประกอบ				
	b	β	SE	t	R ²
ด้านการคัดกรอง (SCN)	0.63	0.85	0.03	9.23*	0.72
ด้านการกำหนดทางเข้า-ออก (DTM)	0.47	0.72	0.03	7.25*	0.52
ด้านการสวมหน้ากากอนามัย (MAS)	0.41	0.67	0.03	6.68*	0.45
ด้านการบริการเจลแอลกอฮอล์/จุดล้างมือ (ALS)	0.58	0.83	0.03	8.94*	0.69
ด้านการทำความสะอาดบริเวณพื้นตลาด (CLN)	0.67	0.92	0.02	10.54*	0.84
ด้านมาตรการเว้นระยะห่าง (DIS)	0.69	0.92	0.02	10.56*	0.84
ด้านสภาพแวดล้อมในตลาด (ENM)	0.69	0.92	0.02	10.56*	0.84
ด้านการสื่อสารประชาสัมพันธ์ (PRC)	0.59	0.86	0.02	9.42*	0.73

*p<.05

Chi-square = 23.09, df = 18, P-value = 0.1871, RMSEA = 0.050

ภาพที่ 1 แสดงองค์ประกอบเชิงยืนยันตัวบ่งชี้มาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของไวรัส COVID-19

ในตลาดสด เขตเทศบาลนครนครสวรรค์

3. กระบวนการมีส่วนร่วมในการป้องกันการแพร่ระบาดของไวรัส COVID-19 ในตลาดสด จากการสนทนากลุ่มร่วมกับตัวแทนผู้ประกอบการร้านค้า และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินการตลาดสดในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ สามารถวิเคราะห์ สังเคราะห์ และกำหนดแนวทางการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมในการป้องกันการแพร่ระบาดของไวรัส COVID-19 ในตลาดสด เขตเทศบาลนครนครสวรรค์ ประกอบด้วย 1) สร้างการมีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของไวรัส COVID-19 และวางแผนดำเนินการร่วมกับผู้แทนผู้ประกอบการร้านค้า โดยการจัดประชุมเพื่อจัดทำข้อตกลง สร้างความเข้าใจ การกำหนดมาตรการ แนวทางการดำเนินงาน การเฝ้าระวัง และการตรวจสอบติดตามผลการดำเนินงาน 2) การสื่อสาร ประชาสัมพันธ์ มาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของไวรัส COVID-19 รวมถึงการจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ที่แสดงถึงแนวปฏิบัติ มาตรการ และการปฏิบัติตามมาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของไวรัส COVID-19 3) การสุ่มตรวจผลการตรวจ ATK ผู้ประกอบการร้านค้าในตลาดสด โดยกำหนดแนวทางการสุ่มตรวจผู้ประกอบการร้านค้าในตลาดอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนแนวทางการส่งต่อผู้ติดเชื้อเข้าสู่กระบวนการรักษา เพื่อการป้องกันเฝ้าระวังการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 และ 4) การประชาสัมพันธ์ความสำเร็จในการดำเนินการตามมาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของไวรัส COVID-19 โดยจัดทำในรูปแบบแผ่นป้ายประชาสัมพันธ์ และการประชาสัมพันธ์ผ่านเสียงตามสาย หรือเพจเฟซบุ๊ก (Page Facebook) โดยแสดงข้อมูลการดำเนินกิจกรรมตามมาตรการการป้องกันการแพร่ระบาดของไวรัส COVID-19 เพื่อสร้างความมั่นใจแก่ผู้ใช้บริการตลาด

อภิปรายผลการวิจัย

1. สภาพการปฏิบัติตามมาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของไวรัส COVID-19 ในตลาดสด เขตเทศบาลนครนครสวรรค์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะการสวมหน้ากากอนามัย และการกำหนดทางเข้า-ออก อยู่ การสื่อสารและประชาสัมพันธ์ การทำความสะอาดบริเวณพื้นตลาด การคัดกรอง มาตรการเว้นระยะห่าง สภาพแวดล้อมในตลาด และการบริการเจลแอลกอฮอล์/จุดล้างมือตามลำดับ ทั้งนี้อาจเกิดจากกลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้ประกอบการร้านค้าและผู้ใช้บริการตลาดสดในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ที่ยังคงให้ความสำคัญและมีการปฏิบัติตนอย่างเหมาะสม โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการสวมหน้ากากอนามัย ถึงแม้ว่าปัจจุบันสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัส COVID-19 โดยภาพรวมทั้งในระดับพื้นที่ และในระดับประเทศจะลดลง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของยุพเรศ พญาพรหม, หัสญา ตันติพงษ์, พรพรรณ มนัสจกุล และศรีณญาณันท์ จันทร์แก้วสกุล

(2565) พบว่า กลุ่มตัวอย่างในการปฏิบัติตามมาตรการป้องกันการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 19 ของประชาชนในชุมชนกึ่งเมืองกึ่งชนบท จังหวัดเชียงใหม่ ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติตามมาตรการป้องกันการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 19 ในระดับสูง โดยมีการปฏิบัติที่เหมือนกัน เช่น การใส่หน้ากากอนามัย หรือหน้ากากผ้า เมื่อออกจากบ้านมากที่สุด รองลงมาได้แก่ การล้างมือด้วยเจลแอลกอฮอล์บ่อย ๆ เมื่อสัมผัสสิ่งแวดล้อมนอกบ้านหรืออยู่ในที่สาธารณะ ร้อยละ 72.6 และการรักษาระยะห่างระหว่างบุคคล อย่างน้อย 1-2 เมตร ร้อยละ 64.2 สอดคล้องกับงานวิจัยของสมาน พุตระกูล และคณะ (2565) พบว่า พฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 แบบครอบจักรวาล และการนํ้าวัคซีน COVID-19 ของประชาชนในพื้นที่จังหวัดขอนแก่น ที่ปฏิบัติเป็นประจำคือ การล้างมือ การสวมหน้ากากอนามัยหรือหน้ากากผ้าตลอดเวลาเมื่อออกจากบ้านพัก รวมถึงพฤติกรรมการเว้นระยะห่างจากคนอื่นอย่างน้อย 1-2 เมตร อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของพระปลัดสุรศักดิ์ ปราโมทย์วรพันธุ์ และคณะ (2565) พบว่า มาตรการป้องกันไวรัสโคโรนา-โควิด 19 ตามหลักพุทธธรรมของท้องถิ่นมีการจัดตั้งคณะทำงานบูรณาการในพื้นที่ควบคุมเพื่อป้องกันการแพร่ระบาดไวรัส COVID-19 โดยการปฏิบัติตามมาตรการคำแนะนำจากหน่วยงานสาธารณสุขเช่น การรักษา ระยะห่างอย่างน้อย 1 เมตร การสวมหน้ากากอนามัยในที่สาธารณะโดยเฉพาะเมื่ออยู่ในพื้นที่ปิด การอยู่ในพื้นที่เปิดโล่งและอากาศถ่ายเทสะดวก การล้างมือบ่อย ๆ โดยใช้สบู่ หรือเจลที่มีส่วนผสมหลักเป็นแอลกอฮอล์ การตรวจคัดกรองบุคคล การใช้หน้ากากผ้า หน้ากากอนามัย เจลแอลกอฮอล์ ล้างมือ การเตรียมแผนกรณีมีผู้ติดเชื้อ และการพ่นยาฆ่าเชื้อตามแหล่งชุมชน

2. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันต้นตอของมาตรการป้องกันการแพร่ระบาดไวรัส COVID-19 ในตลาดสด พบว่า ประกอบด้วย 1) การคัดกรอง 2) การกำหนดทางเข้า-ออก 3) การสวมหน้ากากอนามัย 4) การบริการเจลแอลกอฮอล์/จุดล้างมือ 5) การทำความสะอาดบริเวณพื้น ตลาด 6) การเว้นระยะห่าง 7) สภาพแวดล้อมในตลาด และ 8) การสื่อสารประชาสัมพันธ์ โดยทั้ง 8 องค์ประกอบเป็นตัวบ่งชี้มาตรการป้องกันการแพร่ระบาดไวรัส COVID-19 ในตลาดสด และเป็นแนวทางการดำเนินการเพื่อการป้องกันการแพร่ระบาดไวรัส COVID-19 ในตลาดสดได้อย่างเหมาะสม ซึ่งผลของการศึกษาวิจัยครั้งนี้มีความสอดคล้องกับผลการศึกษาวิจัยของสีบพงษ์ สมิต ทันต์ และสันติธร ริภักดี (2564) พบว่า มาตรการการจัดงานแสดงสินค้าหลังการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา-19 ที่ส่งผลต่อความมั่นใจในการเดินทางเข้าชมงานของผู้เข้าชมงานแสดงสินค้า คือ การมีพื้นที่ทางเดิน และพื้นที่ส่วนกลางที่กว้าง การรักษา ระยะห่างของบูธผู้จัดแสดงงานและพื้นที่ สาธารณะโดยการตีเส้นหรือตัดกรอบ การจัดแถวและลำดับการเข้าใช้พื้นที่ส่วนกลาง เช่น ห้องน้ำ การชำระสินค้าแบบโอนเงิน การสแกน QR Code ผ่านระบบ e-Payment แทนการชำระเงินสด

และการลงทะเบียนเข้าร่วมงานเพื่อลดความหนาแน่น และสอดคล้องกับการนำเสนอบทความทางวิชาการของณรงค์ ใจเที่ยง (2564) ในการศึกษาวิจัยมาตรการป้องกันโควิด 19 ระบาดระลอกใหม่ โดยอธิบายถึงมาตรการทางกฎหมายตามระเบียบข้อบังคับ และการหาแนวทางในการควบคุมสถานการณ์เพื่อควบคุม ฝ้าระวังการแพร่ระบาดของไวรัส COVID-19 เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อม มีการควบคุมฝ้าระวังตามมาตรการทางกฎหมายและการประเมินสุขภาพอย่างเคร่งครัด โดยกล่าวถึงพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 ข้อกำหนด ออกตามความในมาตรา 9 แห่งพระราชกำหนด การบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 (ฉบับที่ 6) โดยข้อกำหนดดังกล่าวใช้บังคับการบริหารการป้องกันและการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 เช่น ให้เจ้าของหรือผู้จัดการสถานที่ทุกประเภทมีหน้าที่รับผิดชอบการดูแลรักษาความสะอาดของสถานที่ ภาชนะและอุปกรณ์ที่ใช้ จัดให้มีมาตรการป้องกันโรคตามที่ทางราชการกำหนด เช่น การเว้นระยะห่างทางสังคม การสวมหน้ากากอนามัย การตรวจวัดอุณหภูมิร่างกายผู้เกี่ยวข้อง ตลอดจนจัดระบบอื่น ๆ ให้เป็นไปตามคำแนะนำ เงื่อนไข และเงื่อนไข การไม่ให้ผู้ให้บริการหลายคนรออยู่ในสถานที่เดียวกัน การจำกัดจำนวนผู้ใช้บริการในแต่ละคราว และเวลาการเข้าใช้บริการ เป็นต้น นอกจากนี้ กระทรวงสาธารณสุขได้ให้แนวทางที่สำคัญคือ การป้องกันโดยจัดให้มีหน้ากากอนามัย การจัดหาแอลกอฮอล์ชนิดเจลหรือชนิดน้ำที่เพียงพอ การตรวจวัดคัดกรองวัดอุณหภูมิของร่างกาย การสร้างระยะห่างทางสังคม การปิดสถานที่กรณีพบผู้ติดเชื้อ เป็นต้น

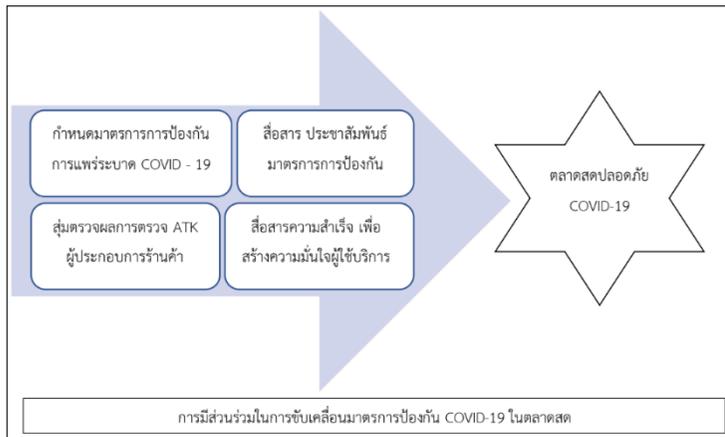
3. การสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมในการป้องกันการแพร่ระบาดของไวรัส COVID-19 ในตลาดสด ประกอบด้วย 4 ด้านที่สำคัญ คือ 1) สร้างการมีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรการ และแผนป้องกันการแพร่ระบาดของไวรัส COVID-19 ร่วมกับผู้แทนผู้ประกอบการร้านค้า 2) การสื่อสาร การจัดกิจกรรม และการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความเข้าใจในการปฏิบัติตามมาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของไวรัส COVID-19 3) การสุ่มตรวจผลการตรวจ ATK ผู้ประกอบการร้านค้า และ 4) การประชาสัมพันธ์ความสำเร็จในการมาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของไวรัส COVID-19 เพื่อสร้างความมั่นใจในการเข้าใช้บริการตลาดสดแก่ผู้รับบริการ ซึ่งจากการดำเนินการดังกล่าวได้ก่อให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมตั้งแต่การร่วมสะท้อนปัญหาและการกำหนดแผนงานหรือแนวปฏิบัติ การมีส่วนร่วมในการคิดและตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการดำเนินการและการติดตามประเมินผลของการป้องกันการแพร่ระบาดของไวรัส COVID-19 ซึ่งของการศึกษาวิจัยครั้งนี้มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของรัฐกุล เสนารุ และคณะ (2564) พบว่า แนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมต่อมาตรการควบคุมโรคโควิด-19 ในอำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น ประกอบด้วย 1) การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมตัดสินใจโดยการเข้าร่วมประชุมรับฟังสถานการณ์ของโรคโควิด-19 และร่วมหาแนว

ทางการป้องกันควบคุมโรคตามมาตรการควบคุมโรคโควิด-19 2) การดำเนินงานการติดตามเฝ้าระวังบุคคลที่เป็นกลุ่มเสี่ยงที่มีการเดินทางมาจากพื้นที่เสี่ยง และมีการประชาสัมพันธ์มาตรการควบคุมโรคโควิด-19 เพื่อให้ประชาชนรับทราบและปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง มีการอัปเดตสถานการณ์การติดเชื้อผ่านทางโซเชียลมีเดีย เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้อย่างรวดเร็ว 3) การประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนใช้แอปพลิเคชันหมอชนะและไทยชนะโดยต้องชี้ให้ประชาชนเห็นประโยชน์และความสำคัญของการใช้แอปพลิเคชันทั้งสอง และ 4) การติดตามและประเมินผลการติดเชื้อโควิด-19 มีการชี้แจงข้อมูลที่ถูกต้องให้ประชาชนทราบเพื่อป้องกันการตื่นตระหนกและวิตกกังวล ตลอดจนมีการรายงานสถานการณ์ที่เกิดขึ้นทั้งในระดับอำเภอ จังหวัด และประเทศอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ประชาชนได้รับรู้ข่าวสาร และตระหนักถึงความเสี่ยงที่มีความจำเป็นต้องปฏิบัติตามมาตรการควบคุมโรคโควิด-19 อย่างสม่ำเสมอ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของกฤษฎา ฉิมพลีวัฒน์ (2565) พบว่า กระบวนการจัดการการสื่อสารเชิงประยุกต์เกี่ยวกับมาตรการและการควบคุมการแพร่ระบาดโรคโควิด-19 มีขั้นตอนประกอบด้วย 1) การกำหนดประเด็นปัญหา 2) การกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ในการสื่อสาร 3) การกำหนดกลุ่มเป้าหมายหลัก 4) การกำหนดกลยุทธ์ในการสื่อสาร 5) การกำหนดช่องทางและวิธีการสื่อสาร 6) การนำแผนไปสู่ภาคปฏิบัติ และ 7) การประเมินผลสรุปและการปรับปรุงโครงการการสื่อสาร และสอดคล้องกับงานวิจัยของธนพัชญ์ เผือกพิพัฒนา (2564) พบว่า การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามมาตรการของรัฐในสถานการณ์โควิด-19 กรณีศึกษา: แขวงคลองจั่น เขตบางกระบือ กรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมในการวางแผน การรับผลประโยชน์ และการประเมินผล

องค์ความรู้ใหม่

จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 ที่บรรเทาเบาบางลงทั้งในด้านความรุนแรงของอาการ และการแพร่ระบาด แต่อย่างไรก็ตาม COVID-19 ยังคงไม่หมดไปอย่างถาวร และยังมีการกลายพันธุ์อย่างต่อเนื่อง ดังนั้น การระวังป้องกันจึงเป็นวิธีการที่ดีที่สุดในการปรับตัวของผู้คนให้สามารถกลับมาดำเนินชีวิตบนวิถีปกติใหม่ จากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของตัวบ่งชี้มาตรการการป้องกันภายหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดไวรัส COVID-19 ในตลาดสด พบว่า การทำความสะอาดบริเวณพื้นตลาด การเว้นระยะห่าง สภาพแวดล้อมในตลาด ยังคงเป็นมาตรการที่สำคัญ ในขณะที่ด้านการสวมหน้ากากอนามัย อาจจะเป็นมาตรการที่ให้ความสำคัญลดลงซึ่งสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน และจากผลของการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการตลาดสดในแต่ละพื้นที่สามารถนำองค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษาวิจัยไปเป็นแนวทางใน

การกำหนดแนวทางหรือกระบวนการดำเนินการเพื่อความปลอดภัยทั้งตัวผู้ประกอบการและความมั่นใจของผู้ใช้บริการ โดยผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องตั้งแต่การวางแผนกำหนดมาตรการ ร่วมดำเนินการในการสื่อสารมาตรการป้องกัน การสุ่มตรวจ ATK ผู้ประกอบการร้านค้า และการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความเชื่อมั่นของผู้ใช้บริการ โดยมีการติดตามตรวจสอบการดำเนินการตามมาตรการป้องกันอย่างต่อเนื่อง

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ใหม่

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเชิงพื้นที่ หรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการรับผิดชอบดูแลการดำเนินการของตลาดสดควรให้ความสำคัญ และเฝ้าระวังสถานการณ์อย่างต่อเนื่อง และการปฏิบัติตามมาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของ COVID-19 ถึงแม้ว่าสถานการณ์การแพร่ระบาด หรือความรุนแรงของการติดเชื้อจะไม่รุนแรงเหมือนในอดีตที่ผ่านมา โดยผ่านกลไกกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการร้านค้า และผู้ให้บริการ ตลอดจนผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเชิงพื้นที่ หรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการรับผิดชอบดูแลการดำเนินการของตลาดสดควรมีการทบทวนมาตรการการป้องกันตามการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 เพื่อปรับใช้ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เป็นปัจจุบัน

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. ผู้ประกอบการและผู้ให้บริการตลาดสดควรให้ความสำคัญกับการปฏิบัติมาตรการการป้องกันการแพร่ระบาดของ COVID-19 โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสวมหน้ากากอนามัย และการล้างมือด้วยแอลกอฮอล์/สบู่
2. ผู้ประกอบการในตลาดสดควรให้ความสำคัญกับการเป็นแบบอย่างในการปฏิบัติมาตรการการป้องกันการแพร่ระบาดของ COVID-19 ที่กำหนดขึ้นเพื่อสร้างความเชื่อมั่นแก่ผู้ให้บริการเพื่อการเป็นตลาดสดปลอดภัย COVID-19

เอกสารอ้างอิง

- กรมอนามัย. (2563). *แนวปฏิบัติด้านสาธารณสุขเพื่อการป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)*. เข้าถึงได้จาก https://covid19.anamai.moph.go.th/web-upload/2xdcaaf3d7f6ae30ba6ae1459eaf3dd66/m_document/6736/35207/file_download/883c95eaf4d8a80c21a6516b26bf23b6.pdf
- กฤษฎา ฉิมพลีวัฒน์. (2565). การจัดการการสื่อสารเชิงประยุกต์ของภาครัฐ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นต่อประชาชนเกี่ยวกับมาตรการและการควบคุมการแพร่ระบาดโรคโควิด-19. *วารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น*, 8(2), 355-368.
- ณรงค์ ใจเที่ยง. (2564). มาตรการป้องกันโควิด 19 ระบาดระลอกใหม่. *วารสารกฎหมายและนโยบายสาธารณสุข*, 7(3), 541-553.
- ธนพัชัญ เผือกพิพัฒน์. (2564). การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามมาตรการของรัฐในสถานการณ์โควิด-19 กรณีศึกษา: แขวงคลองจั่น เขตบางกระปิ กรุงเทพมหานคร. *วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น*, 5(2), 1-14.
- พระปลัดสุรศักดิ์ ปราโมทย์วรพันธุ์, ฉัฐศุภางค์ สารมาศ, พระมงคลธรรมวิธาน, สุทน ทองเล็ก และ วิญญู กิณะเสน. (2565). มาตรการป้องกันไวรัสโคโรนา-โควิด 19 ตามหลักพุทธธรรม. *วารสารสิริธรรมปริทรรศน์*, 23(2), 54-64.
- ยุพเรศ พญาพรหม, หัสญา ตันติพงศ์, พรพรรณ มนัสัจจุกุล และศรีนัญญาภรณ์ จันทร์แก้วสกุล. (2565). การปฏิบัติตามมาตรการป้องกันการติดเชื้อไวรัสโควิด 19 ของประชาชนในชุมชนกึ่งเมืองกึ่งชนบท จังหวัดเชียงใหม่. *วารสารพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสยาม*, 23(44), 67-71.

- รัฐกุล เสนาราศ, ชาญชัย ฮวดศรี และ ปรัชญา มีโนนทองมหาศาล. (2564). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนต่อมาตรการควบคุมโรคโควิด-19 ในอำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น. *Journal of Roi Kaensarn Academi*, 6(9), 239-251.
- สมาน พุทธระกุล, บุญทนากร พรหมภักดี, สุภาพร ทูย์บึงฉิม, สุพัตรา สิมมาทัน, คณยศ ชัยอาจ และ นิชนันท์ โยธา. (2565). การประเมินพฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 แบบครอบครัวและ การนับวัดซีน COVID-19 ของประชาชนในพื้นที่จังหวัดขอนแก่น. *วารสารวิชาการ สคร.9*, 28(2), 5-14.
- สีบพงษ์ สมิตหันต์ และสันติธร ริภักดี. (2564). มาตรการการจัดงานแสดงสินค้าหลังการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ที่ส่งผลต่อความมั่นใจในการเดินทางเข้าชมงานของผู้เข้าชมงานแสดงสินค้า. *วารสารธุรกิจปริทัศน์*, 13(1), 111-129.
- สำนักงานสถิติจังหวัดนครสวรรค์. (2564). รายงานวิเคราะห์สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 จังหวัดนครสวรรค์ พ.ศ.2564. เข้าถึงได้จาก <https://province.nso.go.th/nksawan/reports-publications/ebook.html?view=book&id=4:2022-11-21-07-49-37&catid=4:office-works>
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.